

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การรับรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และการปรับปรุงกิจการของคนให้ดีขึ้น เป็นสถานะปกติของมนุษย์โดยทั่วไป การที่คนเราจะรับรู้ ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งใดๆ ได้นั้นมีหลักวิชาการขั้นต้นอย่างมั่นคงว่ามาจากกาที่ได้รับ การศึกษา ในการได้เข้ารับการศึกษามาของเรา นั้นมีอยู่สองประการ รับการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ หรือระดับบารมี เพิ่มศักดิ์ศรีของความเป็นผู้คงแก่เรียน และรับการศึกษาเพื่อนำเอาความรู้ไปประกอบอาชีพ ทำมาหากิน หา รายได้ เพิ่มทักษะในการทำมาหากินให้แก่ตนเอง

ในสมัยโบราณมีคนส่วนน้อยที่สนใจศึกษาหาความรู้ คนส่วนใหญ่จะมีชีวิตอยู่ตามธรรมชาติ แก้ปัญหาตามสถานการณ์ ส่วนผู้ที่ได้รับการศึกษาก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็น เครื่องประดับบารมี เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการปกครองบ้านเมืองดูแลทุกข์สุขของประชาชน

ในสมัยต่อมาจนถึงปัจจุบันนี้ การรับการศึกษากลายเป็นการเตรียมตัวฝึกตนเองเพื่อนำ ความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพและพัฒนางานของตนให้เจริญรุ่งเรืองขึ้น แนวทางในการศึกษา และเนื้อหาวิชาจึงเปลี่ยนแปลงไป เพราะโลกยุคนี้เป็นโลกยุคใหม่เป็นโลกยุคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันกันหลายรูปแบบ และหลายด้าน โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งภายในและภายนอกประเทศมีการแข่งขันสูง รัฐบาลของแต่ละประเทศพยายาม แสวงหากลยุทธ์ในการที่จะพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อช่วงชิงโอกาสที่ดีกับฝ่ายตน ให้มากที่สุด โดยการพัฒนาการศึกษา (สุวกิจ ศรีปีดดา.2544:16-17)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 อันมีหลักสำคัญในการสร้างชาติ สร้างคน สร้างงาน โดยกระบวนการจัดการศึกษาที่ทั่วถึง เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของทุกกลุ่มเป้าหมายในสังคมไทย รัฐบาลมีนโยบายจัดตั้งวิทยาลัย ชุมชน เพื่อการกระจายโอกาสทางการศึกษาไปยังพื้นที่ ที่ไม่มีสถาบันอุดมศึกษา และเพื่อทำหน้าที่ เป็นสะพานเชื่อมเติมเต็มระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญของ วิทยาลัยชุมชน ในฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาประจำท้องถิ่น คือจัดการศึกษาและฝึกอบรมใน

หลักสูตรและสาขาวิชาที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ให้จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนใน 10 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน ตาก พิจิตร หนองบัวลำภู มุกดาหาร บุรีรัมย์ สระแก้ว อุทัยธานี ระนอง และนราธิวาส โดยมุ่งที่จะให้เป็นสถาบันการศึกษาของชุมชน ให้คนในชุมชนทุกเพศทุกวัย ผู้ยากไร้ ผู้ที่มีความจำเป็นในการประกอบอาชีพ ผู้ที่ต้องการพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ให้ทุกคนได้เข้าศึกษาอย่างทั่วถึง ได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาที่ชุมชนเป็นเจ้าของ อันจะนำสังคมไปสู่สังคมคุณภาพ สังคมแห่งการเรียนรู้ภูมิปัญญา สังคมแห่งสมานฉันท์และเอื้ออาทร อันเป็นรากฐานสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่นในที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : 1)

วิทยาลัยชุมชนพิจิตรเป็นหนึ่งในสิบวิทยาลัยชุมชนที่รัฐบาลได้จัดตั้งขึ้นมาเพราะเป็นพื้นที่ ที่ไม่มีสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดพิจิตรเป็นเมืองอยู่ข้างน้ำของภาคเหนือตอนล่างทั้งมีสภาพสำคัญในการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นอย่างยิ่ง มีทรัพยากรธรรมชาติ แร่ทองคำ แร่บิซมัทที่มีคุณภาพดี สภาพพื้นที่จังหวัดพิจิตรเป็นแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม รัฐบาลมีนโยบายประกาศเป็นวาระแห่งชาติในการเป็นครัวของโลก ส่งผลให้จังหวัดพิจิตร มีโอกาสขยายศูนย์กลางการผลิตอาหารที่ปลอดภัยและการผลิตเชิงอินทรีย์ ประกอบกับเป็นนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่างนับว่าเป็นจุดแข็งอย่างหนึ่ง

จากปัญหา ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่ควรได้รับการแก้ไขคือ คุณภาพดิน น้ำ ถูกปนเปื้อนด้วยสารเคมี ประกอบกับสินค้าด้านการเกษตรไม่มีเสถียรภาพและยังรวมถึงอุทกภัย วาดภัย ดังนั้นการให้การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

ผู้วิจัยเห็นว่าวิทยาลัยชุมชนซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการให้การศึกษาวิชาชีพเป็นหลัก ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นต้องเปิดหลักสูตรให้ความรู้เน้นเรื่องภัยจากสารเคมี วัตถุมีพิษ สารเคมีตกค้างและปนเปื้อนสินค้า และให้ความรู้ด้านการผลิตสินค้าการเกษตรปลอดภัยและการผลิตเชิงอินทรีย์ เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการเป็นครัวของโลก

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการวางแผนพัฒนาการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนพิจิตร
2. เพื่อสร้างรูปแบบการวางแผนพัฒนาการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนพิจิตร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้เป็นการนำเสนอรูปแบบวางแผนพัฒนาการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนพิจิตร โดยศึกษาปัญหาการวางแผนพัฒนาการศึกษาแล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการศึกษาวิทยาลัยชุมชนพิจิตร 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning)
2. ขั้นการนำแผนขั้นปฏิบัติ (Doing)
3. ขั้นการประเมินและตรวจสอบ (Checking)
4. ขั้นการปรับปรุง (Acting)

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ช่วงที่ 1 การศึกษาปัญหาการวางแผนพัฒนาการศึกษาวิทยาลัยชุมชนพิจิตร ในการวิจัยครั้งนี้ได้ประชากร อันประกอบด้วย กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการ คณะกรรมการสภาวิทยาลัยชุมชนพิจิตร ผู้บริหารวิทยาลัยชุมชนพิจิตร ฝ่ายงานวางแผนและนโยบายและหัวหน้ากลุ่มงาน รวม 60 คน

ช่วงที่ 2 การสร้างรูปแบบการวางแผนพัฒนาการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนพิจิตร ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

1. ปัญหาการวางแผนพัฒนาการศึกษาวิทยาลัยชุมชนพิจิตร
2. รูปแบบการวางแผนพัฒนาการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนพิจิตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

วิทยาลัยชุมชน หมายถึง สถาบันการศึกษาที่ให้ความรู้แก่ประชาชนให้บุคคลเหล่านั้นสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปทำงานได้จริง ทำงานเป็น สามารถสร้างงานให้ตนเองได้ ปรับปรุงงานเดิมได้ดีขึ้น

รูปแบบ หมายถึง การวางระบบงานของการบริหารงาน เพื่อง่ายต่อการดำเนินงานวิธีการทำงาน วิธีการตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง

การวางแผนพัฒนาการศึกษา หมายถึง การเตรียมความพร้อมและแนวทางการปฏิบัติงาน สามารถเรียนรู้วิธีการ ขั้นตอนกระบวนการ ทำให้เกิดความรู้ที่จะพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบปัญหาการวางแผนพัฒนาการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนพิจิตร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการวางแผนพัฒนาการศึกษาต่อไป
2. ทำให้ได้รูปแบบการวางแผนพัฒนาการศึกษาและสามารถนำไปเป็นตัวอย่างในการวางแผนพัฒนาการศึกษาต่อไป
3. ชุมชนได้สมาชิกที่มีความรู้มากขึ้น ผู้มีความรู้ในชุมชนทำงานได้ดีขึ้น เศรษฐกิจดี สังคมดี มีโอกาสเผยแพร่ความรู้ สร้างประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่น
4. ผู้เรียนมีความรู้ มีความสามารถในการทำงาน สามารถทำงานในท้องถิ่นของคนและพัฒนาท้องถิ่นของตนได้ดี